

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Освітня програма	37014 Філологія (Українська мова)
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	035 Філологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

16.09.2020 р.

Справа № 0856/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 03 "Гуманітарні науки" у складі:

Ігор Лиман – головуючий,
Шабанова Юлія Олександрівна,
Снитко Олена Степанівна,
Серебрянська Ірина Миколаївна,
Попович Василь Михайлович,
Олена Сминтина,
Олена Колесник,
Олена Александрова,
Мойсієнко Віктор Михайлович,
Луцак Світлана Миколаївна,
Єсипенко Надія Григорівна,
Дейнеко Іван Андрійович,
Гуз Анатолій Михайлович,
Виткалов Сергій Володимирович,

за участі запрошених осіб:

відсутні,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	37014
Назва ОП	Філологія (Українська мова)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 13, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

☒ підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

☐ наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

☐ наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Сильною стороною та позитивною практикою в плануванні ОНП є орієнтація на досвід функціонування аспірантури в ДДПУ, урахування досвіду закордонної, зокрема польської україністики.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Відповідно до наданих ЗВО документів та під час інтерв'ю експертної групи було з'ясовано, що зовнішні роботодавці та здобувачі освіти спеціально не долучалися до формулювання цілей та ПРН, основними стейкхолдерами в цьому процесі було академічне середовище та ЗВО як головний роботодавець. Водночас інтереси зовнішніх роботодавців (закладів вищої освіти та наукових установ) враховані опосередковано – як загальна їхня зацікавленість у працівниках вищої кваліфікації. Потреби здобувачів освіти під час формулювання цілей та ПРН також враховані опосередковано – через осмислення кар'єрного шляху колишніх випускників аспірантури ДДПУ, значна частина яких працює на кафедрі української мови ДДПУ і були залучені до розробки ОНП.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

не застосовується

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Відповідний стандарт вищої освіти відсутній. ПРН переважно відповідають 8 рівню Національної рамки кваліфікацій (у ред. від 02.07.2020), зокрема знання парадигма, що передбачає методологічну підготовку, визначена ПРН 2; спеціалізовані уміння і навички передбачені ПРН 6, 7, 10, 11; необхідний рівень розвитку комунікаційної сфери відбитий у ПРН 14, 16, 17; необхідний рівень відповідальності та автономії передбачений ПРН 15, 18. ПРН 1, 3, 4, 5, 8, 9, 12, 13 відображають доволі конкретні знання та вміння, необхідні для професійної діяльності, відповідають радше 7

рівню Національної рамки кваліфікацій (у ред. від 2.07.2020) і потребують уточнення відповідно до третього рівня вищої освіти.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Відповідний стандарт вищої освіти відсутній. Загальний обсяг ОНП третього рівня вищої освіти не регламентований, тому визначення його в 240 кредитів – право ЗВО. Обсяг науково-дослідницької складової не регламентований, в ОНП він установлений у 203 кредити. Обсяг освітньої складової ОНП визначений у 37 кредитів, що відповідає абз. 3 п. 6 ст. 5 ЗУ «Про вищу освіту». Обсяг ОК розподілений між складовими ОНП, визначеними п. 27 «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук».

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Зміст ОНП розподілений за роками та семестрами, циклами загальної та професійної підготовки. Щодо зауважень експертної групи про недостатню увагу до планування змісту освітніх компонентів, форм роботи та логічних зв'язків між ними, зазначимо, що ЗВО в своїх коментарях пояснює часткове відхилення від навчального плану РПНД зміною тривалості навчального семестру з 16 до 15 тижнів у 2019-2020 н. р.; запевняючи про ліквідацію цього недоліку в описах робочих дисциплін, які розміщені на сайті університету. Отже, робота над усуненням недоліків розпочалася негайно, і результати очевидні.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Аналіз змісту ОНП вказує, що більшість ОК (ОКП 1 та майже всі вибіркові) відповідають визначеній спеціальності 035 «Філологія», однак в сукупності є вузькими та зосереджуються лише на українській лінгвістиці. Об'єктом вивчення ОНП визначено «Гуманітарні науки (філологія, україністика)», проте окреслений теоретичний зміст («історична генеза та сучасний стан наукових знань в галузі мовознавства; термінології та концепції досліджуваних філологічних галузей, напрямів, теорій») підтверджує обмеження тільки лінгвістичним аспектом філології. Літературознавчі та загальнофілологічні аспекти методології у змісті ОНП відсутні.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

ОНП пропонує здобувачам обирати по одній з двох дисциплін, об'єднаних у три блоки вибіркових дисциплін. У редакції ОН 2020 р. кількість дисциплін у блоках збільшено до 3–4, додано вибірковий блок з циклу загальної підготовки. Обсяг дисциплін, пропонованих для вільного вибору здобувачами, становить 10 кредитів (27%), що відповідає вимогам ч. 15 п. 1 ст. 62 ЗУ «Про вищу освіту». Зміст ОКП 2 «Науково-педагогічна практика» є рамковим і передбачає вибір аспірантом конкретних форм роботи. Таким чином, ОНП передбачає формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача. Реальний вибір аспірантами ОК підтверджено наданими ЗВО документами.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Практична підготовка здобувачів за ОНП передбачена ОКП 2 «Науково-педагогічна практика» в обсязі 3 кредитів. З позитивного боку відзначимо збільшення цього обсягу до 6 кредитів у редакції ОНП 2020 р. Проходження практики регламентується «Положенням про науково-педагогічну практику аспірантів ДДПУ імені Івана Франка». РПНД «Науково-педагогічна практика» передбачає серед раніше здобутих результатів навчання такі: навички методик викладання української мови; вміння планувати роботу керівника групи та складати календарно-тематичний план вивчення української мови у вищій школі; вміння, необхідні для підготовки до практичного заняття та складання плану-конспекту лекції з мовознавчих дисциплін у вищій школі. Однак варто погодитися з експертною групою, що зі змісту ОНП не зрозуміло, в який саме спосіб здобувачі мають отримати такі результати, необхідні ОК відсутні. Відповідне «Положення» не передбачає практикування аспірантів у підготовці та проведенні лекційних занять, у розробці навчальних курсів та методичного забезпечення до них. До того ж РПНД «Науково-педагогічна практика» містить низку суперечливих тверджень: щодо підготовки аспіранта як лектора (підготовка і проведення лекцій то передбачаються на с. 5, 7, то ні на с. 4, 12); щодо змісту індивідуальних завдань на с. 6 (він дублює науково-

дослідницький компонент ОНП); щодо обсягу компонентів практики на с. 4 і 12. Крім того, під час інтерв'ю зі здобувачами вищої освіти експертна група з'ясувала, що за рахунок перехресного вступу до науково-педагогічної практики допускають здобувачів, які мають рівень підготовки з української мови тільки в обсязі курсу середньої освіти та не знайомих із методикою її викладання в закладах вищої освіти. На цей факт Університет надав свій Коментар: "Здобувачі ОНП 035 Філологія (Українська мова) вступили в аспірантуру як особи, що здобули вищу освіту ступеня магістра (Спеціальності: Українська мова і література; Англійська мова і література, а тому мають рівень підготовки з української мови не тільки в обсязі курсу середньої освіти, хоча на спеціальність 035 Філологія третього освітньо-наукового рівня мають право вступати здобувачі, які можуть мати рівень підготовки з української мови тільки в обсязі курсу середньої освіти, адже згідно з Постановою Кабінету Міністрів від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» до аспірантури (ад'юнктури) на конкурсній основі приймаються особи, які здобули вищу освіту ступеня магістра усіх галузей знань. Перехресний вступ, про який тут згадується, не передбачений правилами прийому в аспірантуру згаданою Постановою Кабінету Міністрів". Враховуючи надане Університетом обґрунтування, вважаємо, що загалом ОП уможливило практичну підготовку здобувачів вищої освіти та здобуття необхідних для професійної діяльності компетентностей. При цьому варто ретельно доопрацювати згадані суперечливі питання.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

ДДПУ як педагогічний ЗВО робить акцент на соціальних навичках, пов'язаних з педагогічною діяльністю, що зокрема сприяє досягненню цілі ОНП та визначених ПРН 9, 14, 15, 19. Частина ОК спрямована на формування у здобувачів конкретних соціальних навичок: комунікації (ОК 2, 5, 6); вміння полагоджувати конфлікти (ОК 2); працювати в команді (ОКП 2); управляти своїм часом (ОКП 2, науково-дослідницький компонент); здатність логічно і системно мислити (ОК 1, ВК2.1).

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Відповідний професійний стандарт відсутній.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Обсяг ОК циклу загальної підготовки та практики встановлений «Положенням про освітньо-наукову програму третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти у ДДПУ імені Івана Франка». Обсяг ОК професійної підготовки та вибіркового ОК встановлений на рівні 3–4 кредитів. Аналіз РПНД засвідчує, що обсяг ОК в кредитах ЄКТС загалом відповідає передбачуваному обсягу навчального матеріалу, що дає змогу досягти ПРН. Здобувачі в інтерв'ю підтвердили, що часу для виконання завдань їм достатньо. Експертна група висловила думку, низка РПНД засвідчує недостатню увагу розробників до реального навантаження здобувачів, що може приводити до використання аспірантами бюджету часу, призначеного для науково-дослідницького компонента, зокрема виникли сумніви щодо змісту деяких ОК (при цьому ЕГ наводить низку прикладів). Погоджуємося, що ґрунтовне переосмислення окремих ОК щодо відповідності реальному навантаженню здобувачів та можливості їх виконання для досягнення ПРН буде не зайвим і може бути здійснене в найкоротший термін. А отже, вважаємо, що рівень відповідності цього критерію може бути змінений з Е на В з огляду на потужний потенціал та реальний позитивний результат підготовки за аналізованою ОНП, а саме: 1) 09 липня 2020 р. тут відбувся один з перших в Україні зі згаданої спеціалізації (у разовій спеціалізованій раді) успішний захист дисертації на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія (Українська мова); 2) на спеціальності 035 Філологія працює 12 докторів філологічних наук, професорів, що уможливило утворення разових спеціалізованих рад із захисту ступеня доктора філософії та доктора філологічних наук; 3) лП При Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка функціонує спеціалізована вчена рада К 36.053.02 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.01 «Українська мова» (наказ Міністерства освіти і науки України № 1413 від 24.10.2017 «Про затвердження рішень Атестаційної колегії Міністерства щодо діяльності спеціалізованих вчених рад від 11 жовтня 2017 року»).

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою на ОНП не здійснюється.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому в аспірантуру ДДПУ, зокрема на ОНП «Філологія (українська мова)» розміщені на сайті ЗВО як Додаток 10 до загальних «Правил прийому для здобуття вищої освіти в ДДПУ імені Івана Франка у 2020 році», затверджених в установленому порядку. Правила чіткі, зрозумілі, відповідають законодавству, дискримінаційних положень не містять. Водночас прийом на ОНП у 2019 р. здійснювався за програмою вступного випробовування за спеціальністю 035 Філологія, затвердженою 21.03.2019, тобто до затвердження ОНП «Філологія (українська мова)».

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Правила прийому до аспірантури ДДПУ передбачають складання трьох вступних іспитів: зі спеціальності в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності (ваговий коефіцієнт – 0,5); з іноземної мови в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (ваговий коефіцієнт – 0,35); з філософії в обсязі навчальних програми підготовки студентів Університету (ваговий коефіцієнт – 0,15). Головною особливістю ОНП є наявність науково-дослідницького компонента.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та наукових установах, визначені «Положенням про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ДДПУ імені Івана Франка».

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Чинне у ЗВО «Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти у ДДПУ імені Івана Франка» (затверджене 11.03.2020) передбачає процедуру створення за заявою здобувача предметної комісії, розгляд наданих здобувачем документів та/або його підсумкове оцінювання у формі екзамену з навчальної дисципліни згідно з процедурою.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

На інституційному рівні форми та методи освітньої діяльності врегульовано п. 4 «Положення про організацію освітнього процесу в ДДПУ імені І.Франка», відповідно до якого організаційними формами навчального процесу є: навчальні заняття, самостійна робота, виконання індивідуальних завдань, практична підготовка, контрольні заходи. На ОНП «Філологія (українська мова)» навчальні заняття проходять у формі лекцій, лабораторних, практичних, семінарських занять. Форми і методи навчання й викладання загалом оцінюємо як сприятливі, вони зумовлено специфікою підготовки докторів філософії. Водночас викликає застереження превалювання в таблиці з такого методу навчання, як ІКТ (інформаційно-комунікаційні технології), реалізація якого для більшості ОК видається проблемною через відсутність спеціального МТЗ (за таблицею 1). Варто вказати на підміну понять «форма навчання» / «метод навчання» в робочих програмах деяких навчальних дисциплін («Українське мовознавство в системі наукових парадигм», «Методологія дисертаційних досліджень», «Когнітивна лінгвістика», «Проблеми української дериватології», «Українська акцентологія»). Зауважимо також, що встановлення вимірних ознак цього підкритерію ускладнене відсутністю кореляції у формулюванні ПРН безпосередньо в ОНП (2019) та в робочих програмах дисциплін. Наукова складова ОНП організована відповідно до традиційних форм та методів наукового співробітництва, останнє, на думку викладачів та аспірантів, є дієвим. Аспіранти позитивно характеризували систематичні консультації з науковими керівниками та фахівцями зі спеціальності. Під час онлайн-бесід було підтверджено прагнення університету до студентоцентризму як в освітній, так і науковій діяльності суб'єктів навчального процесу через врахування особистісних інтересів під час виконання індивідуальних завдань та вибору теми дисертації. Присутні на таких зустрічах викладачі та аспіранти надали експертній групі переконливі відповіді щодо дотримання принципів академічної свободи під час реалізації освітньої і наукової складової ОНП.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Стратегія розвитку ЗВО декларує поєднання освіти та науки пріоритетним напрямком діяльності університету. Аналіз документів та зустрічі експертної групи з фокус-групами переконують у тому, що імплементація дослідницької компоненти в освітній процес є органічною складовою ОНП «Філологія (українська мова)». Контент загальних та фахових дисциплін («Управління науковими проектами та реєстрація прав інтелектуальної власності», «Наукова комунікація англійською мовою», «Когнітивна лінгвістика» та ін.) містить новітні наукові погляди. Впровадження результатів наукових досліджень викладачів та аспірантів в освітній процес відбувається під час науково-педагогічної практики. Отже, ЗВО має гарні практики імплементації наукових досліджень в освітній процес під час реалізації ОНП «Філологія (українська мова)», що позитивно впливає на підготовку аспірантів.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

У ЗВО діє «Положення про робочу програму навчальної дисципліни», згідно з яким робоча програма обов'язково переглядається і перезатверджується на засіданні кафедри упродовж двох місяців з дня затвердження нової редакції освітньої програми. Аналіз змістового наповнення долучених до справи чинних робочих програм дає підстави говорити про прагнення викладачів спиратися на наукові досягнення відповідної галузі («Управління науковими проектами та реєстрація прав інтелектуальної власності», «Наукова комунікація англійською мовою»). Водночас варто зазначити, що робоча програма дисципліни «Методологія дисертаційних досліджень», на жаль, не відображає задекларованих у «Відомостях про самооцінювання» змін щодо введення в лекційний матеріал питань про принципи академічної доброчесності в освітньому та науковому середовищі. Під час зустрічей експертної групи було підтверджено, що викладачі, залучені для викладання та наукового консультування на цій ОНП, провадять самостійні наукові дослідження, є виконавцями НДР, проходять підвищення кваліфікації та міжнародні наукові стажування, беруть участь у міжнародних конференціях, що дає змогу використовувати набутий досвід і знання під час укладання робочих програм навчальних дисциплін.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Інтеграція до міжнародного науково-освітнього простору є пріоритетним завданням у концепції розвитку ЗВО. В університеті працює відділ міжнародних зв'язків, на вебсторінці якого зазначено закордонних партнерів (60 зарубіжних закладів). Відділ комунікує з аспірантами через електронну пошту та соціальні мережі, надаючи актуальну інформацію про стипендіальні пропозиції, конкурси, програми і гранти, яка також міститься у вільному доступі на сайті.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Констатуємо належний рівень забезпечення організації контрольних заходів та здійснення оцінювання ПРН в межах освітнього та наукового складників ОНП, що, на нашу думку, заслуговує оцінки В. Зокрема форми контролю та критерії оцінювання в ЗВО регламентовані низкою нормативів: «Положенням про організацію освітнього процесу», «Положенням про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії», «Положенням про контроль та оцінювання навчальних досягнень осіб, що здобувають вищу освіту ступеня доктора філософії...», «Положенням про атестацію здобувачів ступеня доктора філософії». Відповідно до цих документів формами контролю є поточний (усне, письмове або письмово-усне опитування, комп'ютерне тестування, колоквиум, захист лабораторних робіт, оцінювання виступів на семінарських заняттях, участь у ділових чи імітаційних іграх тощо) та семестровий (екзамен, залік, диференційований залік). Критерії оцінювання різних видів робіт та завдань для поточного і підсумкового контролю, га жаль, відсутні у РПНД. Проміжна атестація як контрольний захід в розрізі наукової складової ОНП відбувається відповідно до індивідуального плану наукової роботи. Надані індивідуальні плани аспірантів, витяги з протоколів кафедри засвідчили прозорість та належне документування проміжної атестації. Проміжна атестація є багаторівневою (науковий керівник, кафедра, вчена рада факультету), що упереджує необ'єктивність та запобігає конфлікту інтересів. І хоча надана експертній групі анкета не містить запитань про рівень задоволеності формами контрольних заходів та системою оцінювання з різних дисциплін ОНП, під час зустрічі аспіранти дали позитивні коментарі, вказавши на вільний доступ до інформації щодо форм та критеріїв оцінювання контрольних заходів, засвідчили їхню чіткість, зрозумілість та свою обізнаність.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Стандарт вищої освіти третього освітньо-наукового рівня за спеціальністю 035 «Філологія» не затверджений. Відповідно до статті 6 Закону України «Про вищу освіту» атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти чи наукової установи, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. ОНП «Філологія (українська мова)» передбачає саме таку форму атестації.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила проведення контрольних заходів проєктуються на основі зазначених вище положень, які на інституційному рівні визначають права та обов'язки кожного учасника освітнього процесу. Аспіранти обізнані із цими правилами та свідомі їх дотримання. Об'єктивність оцінювання ґрунтується на рівних умовах (форма проведення контролю та його тривалість, місце проведення). Процедури оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження регламентовані «Положенням про контроль та оцінювання навчальних досягнень осіб, що здобувають вищу освіту ступеня доктора філософії в аспірантурі та поза аспірантурою в ДДПУ ім. І. Франка». Під час інтерв'ю ЕГ встановила, що взагалі здобувачі знайомі з порядком оскарження результатів контрольних заходів, їх повторного проходження. З приємністю відзначимо, що за час існування ОНП випадків оскарження результатів оцінювання, сумнівів в об'єктивності екзаменаторів, що потребувало б застосування відповідних процедур для врегулювання конфлікту інтересів, не зафіксовано.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

На інституційному рівні основні принципи академічної доброчесності відображено в «Кодексі академічної доброчесності ДДПУ ім. І. Франка», «Положенні про запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових, навчально-методичних та кваліфікаційних роботах у ДДПУ ім. І. Франка», які є складником системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ЗВО. Основними інструментами роботи з метою протидії порушенням академічної доброчесності, зокрема щодо запобігання плагіату, є програмне забезпечення. З 2018 р. ЗВО має угоди з компаніями «Антиплагіат» (програма «Unicheck») та «Плагіат» (система «StrikePlagiarism»), що дозволило налагодити систематичну перевірку наукових робіт усіх учасників освітнього процесу на предмет текстових збігів. Аспіранти та викладачі засвідчують популяризацію в університеті академічної доброчесності під час реалізації освітньо-наукової програми різними способами. Усе зазначене вище дає підстави стверджувати, що ЗВО має зрозумілу політику, визначені стандарти і коректні процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються учасники освітнього процесу під час реалізації аналізованої ОП, що дає підстави галузевій експертній раді оцінити відповідний критерій як В. Виявлені у «Відомостях про самооцінювання» деякі невідповідності, які ЕГ називає "неправдивими твердженнями" (твердження, зміст яких стосується інших освітніх програм, спеціальностей), скоріше свідчать не про "недотримання принципів академічної доброчесності", а про неувважність. Зокрем гарант ОНП, надаючи власні коментарі, кваліфікував їх як "технічні огріхи", наявність яких пояснив залученням до написання «Відомостей» усіх причетних до ОНП викладачів.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, залучених до реалізації освітньої компоненти ОНП «Філологія (українська мова)» та керівництва аспірантами, на нашу думку, є цілком достатньою для досягнення визначених цілей та ПРН. Констатуємо кореляцію академічної та професійної кваліфікації зі змістом дисциплін, що викладаються. Академічну кваліфікацію викладачів підтверджено дипломами про вищу освіту та науковий ступінь, публікаційною активністю. Більшість НППІ мають значний досвід практичної діяльності. Достовірність поданої інформації було підтверджено на онлайн-зустрічах з викладачами та гарантом ОНП. Науковий потенціал 4-х докторів філологічних наук та 11-ти кандидатів філологічних наук, доцентів (всі вони є українцями) видається більше, ніж

достатнім, для створення якісного контенту ОНП «Філологія (українська мова)». За результатами опитування аспірантів, більшість предметів викладають доступно та зрозуміло. Такі дані цілком імовірно можуть свідчити про досягнення ПРН навчання. Апіранти схвально відгукуються про рівень викладацької майстерності задіяних на ОНП викладачів. На основі всього викладеного можемо стверджувати, що рівень кадрового складу цілком задовольняє вимоги ОНП в реалізації її освітньої та наукової складників.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Кваліфікаційні вимоги до претендентів на заміщення вакантних посад зазначені в «Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників ДДПУ ...». Процедура конкурсного добору є прозорою й містить усі необхідні етапи. Прозорість процедури була підтверджена завідувачем відділу кадрів ЗВО під час зустрічі з експертною групою. Водночас остання помітила деяку невідповідність: у «Відомостях про самооцінювання» зазначено, що попереднє обговорення кандидатур відбувається за участю гаранта ОП та членів групи забезпечення спеціальності, у нормативних же документах університету такий підхід не знайшов належної фіксації через невизначеність статусу гаранта ОП. Описану у "Відомостях про самооцінювання" процедуру вважаємо показовою, вона свідчить про позитивну динаміку в розумінні ключової ролі гаранта ОНП із чітко встановленими правами та обов'язками. Вона, безумовно, сприятиме підвищенню якості підготовки молодих науковців, тому, на нашу думку, потребує опису в загальноуніверситетському нормативі. Наразі менеджмент ЗВО погодився внести ініціативу кафедри щодо розширення повноважень гаранта ОП до чинних положень. Позитивним моментом є також врахування під час добору викладачів рейтингового оцінювання НПП, яке відбувається відповідно до «Положення про щорічне рейтингове оцінювання роботи НПП...". Отже, процедура конкурсного добору викладачів є прозорою. ЗВО створив необхідне підґрунтя для визначення професіоналізму викладачів з подальшим залученням їх до якісної реалізації ОНП «Філологія (українська мова)».

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Співпраця з роботодавцями відбувається в контексті реалізації наукового складника. Наприклад, запрошений на онлайн-зустріч в якості роботодавця проф. І. Набитович засвідчив динамічну співпрацю кафедри української мови та Люблінського університету імені Марії Кюрі-Склодовської, реалізовану в спільних молодіжних проєктах, націлених на обмін науковою інформацією, участь у конференціях, спільних публікаціях тощо. Така форма співпраці з роботодавцями в контексті реалізації підготовки докторів філософії є цілком прийнятною, оскільки створює дієві механізми залучення аспірантів до наукової філологічної спільноти, розширює публікаційні можливості та створює дієвий майданчик для обміну дослідницькими практиками. До того ж зовнішні стейкхолдери на зустрічі з ЕГ схвально відгукувалися про випускників попередніх років, які працюють в їхніх закладах, наголошуючи на розвиненості їхніх професійних компетентностей та сформованості соціальних навичок.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

ЗВО розглядає потенційних професіоналів-практиків, експертів галузі та представників роботодавців, що можуть долучитися до аудиторних занять, з кола науково-педагогічних працівників університету. ЗВО керується Постановою КМУ від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», в якій зазначено, що аудиторні заняття із здобувачами наукового ступеня доктора філософії проводять найдосвідченіші викладачі відповідної спеціальності. Оскільки ЗВО має достатній людський ресурс для викладання навчальних дисциплін, передбачених ОНП, то він не вбачає за необхідне залучати зовнішніх експертів галузі в цьому контексті. Така позиція ЗВО є цілком природною з огляду на специфіку підготовки докторів філософії. Однак у межах реалізації партнерських угод (як внутрішньоукраїнських, так і закордонних) майбутня та очікувана практика гостьових лекцій, майстер-класів, тренінгів від провідних філологів-україністів є цілком реальною.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

ЗВО створює сприятливі умови для професійного розвитку викладачів. Основну увагу приділено підвищенню кваліфікації викладачів, яку регламентує «Положення про підвищення кваліфікації НПП працівників ДДПУ імені Івана Франка та у ДДПУ імені Івана Франка». Відповідно до Колективного договору ДДПУ імені Івана Франка на 2017-2020 роки ЗВО забезпечує навчання працівників (раз на п'ять років) зі збереженням середньої заробітної плати. Позитивною є практика проходження підвищення кваліфікації викладачів, задіяних на ОНП «Філологія (українська мова)», як у провідних навчальних закладах України (Львівський національний ун-т імені Івана Франка, Національний ун-т «Львівська політехніка», Національний педагогічний ун-т імені М.П. Драгоманова, Кам'янець-Подільський національний ун-т імені Івана Огієнка), так і в академічних наукових установах (Інститут української мови НАН України). Є приклади участі викладачів у програмах міжнародної академічної мобільності в межах підписаних партнерських угод. Професійному розвитку викладачів сприяють також внутрішні програми. Загалом ЗВО проводить системну політику щодо створення належних умов професійного зростання через власні програми та партнерські угоди з освітніми та науковими закладами країни та зарубіжжя.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Стимулювання розвитку викладацької майстерності є різновекторним і охоплює як матеріальні, так і моральні заохочення. Колективний договір ДДПУ імені Івана Франка на 2017-2020 роки містить Додаток 4 «Положення про порядок встановлення та надання працівникам ДДПУ імені Івана Франка надбавок, доплат, матеріальних допомог та інших грошових винагород» та Додаток 5 «Положення про преміювання працівників ДДПУ імені Івана Франка», що визначають різні види наукових, навчальних та організаційних робіт, зразкове виконання яких є підставою для матеріального заохочення. В університеті працює нагородна комісія, яка висуває викладачів до нагородження

відомчими заохочувальними відзнаками Міністерства освіти і науки України, грамотами й подяками обласного, міського та університетського рівнів. Зустрічі експертної групи з менеджментом ЗВО та викладачами переконали в дієвості вказаних вище документів.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Матеріально-технічна база, що забезпечує ОНП, представлена достатньою кількістю власних навчальних приміщень ЗВО (зокрема, лекційні аудиторії, кабінети, наприклад, кабінет франкознавства), комп'ютерними класами, обладнаними необхідною технікою (комп'ютери, принтери, сканери, мультимедійні проєктори тощо), бібліотекою філологічного факультету, читальною залом університетської бібліотеки. Під час навчання та дослідницької діяльності аспіранти мають змогу використовувати можливості університетської бібліотеки: доступ до мережі Інтернет, електронний каталог навчальної й наукової літератури, періодичних видань, університетський репозитарій, а також доступ до баз Scopus та Web of Science. Бібліотечний фонд за спеціальністю відповідає потребам спеціальності, ЗВО передбачено передплату фахових журналів (наприклад, науково-теоретичний журнал Інституту української мови НАН України «Українська мова» та «Мовознавство», науково-теоретичний журнал Інституту мовознавства ім. О.О. Потебні та українського мовноінформаційного фонду НАН України), словників, довідників тощо. Фінансові та матеріальнотехнічні ресурси, навчально-методичне забезпечення ОНП гарантують досягнення визначених цілей та ПРН. Надані ЗВО результати анонімного опитування свідчать про задоволеність аспірантів матеріально-технічною базою та навчально-методичним забезпеченням ОНП.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Результати інтерв'ювання аспірантів, НПП, адміністративного й допоміжного персоналу переконують, що ЗВО дійсно забезпечує усіх учасників освітнього процесу безоплатним доступом до наявної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах ОНП.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Безпека освітнього середовища для життя й здоров'я здобувачів вищої освіти передбачена «Колективним договором Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка на 2017-2020 роки», відповідно до якого у ЗВО функціонує служба з охорони праці, яка здійснює вступний, первинний та повторний інструктаж з охорони праці для науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти. Колективним договором передбачено видатки для фінансування профілактичних заходів з охорони праці. Приміщення ЗВО відповідають чинним санітарним нормам і правилам. Виховна робота в університеті великою мірою спрямована на забезпечення психічного здоров'я здобувачів освіти. Відповідно до практики ЗВО ці завдання вирішують з допомогою інституту кураторства. На третьому рівні вищої освіти цю функцію фактично виконують наукові керівники здобувачів. Для надання зокрема й психологічної допомоги здобувачам вищої освіти ЗВО організував роботу телефонної гарячої лінії. Освітнє середовище в ЗВО організоване з урахуванням можливостей технологізації освітнього процесу та орієнтацією на формування конкурентоздатного й ефективного випускника. Опитування аспірантів демонструє їхнє задоволення рівнем комп'ютеризації освітнього процесу. Для виявлення і врахування потреб та інтересів здобувачів вищої освіти у ЗВО проводять консультації з органами студентського самоврядування, періодичні опитування, зустрічі зі здобувачами.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Освітня підтримка (оформлення індивідуального плану навчання, ознайомлення з розкладом занять і заліково-екзаменаційної сесії тощо) аспірантам надається відділом аспірантури, докторантури та наукової роботи Університету. Організаційна підтримка здобувачам вищої освіти надається відділом аспірантури, докторантури та наукової роботи Університету, бухгалтерією та відділом кадрів (отримання довідок, інформування про оплату за навчання й гуртожиток тощо). ЗВО надає можливість замовляти довідки онлайн на офіційному вебсайті. Інформаційна підтримка включає інформування аспірантів з освітніх і позаосвітніх питань. На сайті ЗВО у вільному доступі є вся необхідна для здобувачів вищої освіти інформація, додатково ЗВО інформує й комунікує зі студентами у мережах Facebook, Telegram та Instagram. Консультативна й соціальна підтримка ЗВО полягає у сприянні працевлаштування аспірантів, зокрема, шляхом організації прямих контактів між аспірантами та роботодавцями, надання інформації про можливість тимчасового працевлаштування під час навчання, під час канікул, організації ярмарку вакансій тощо.

Також відділ соціальної роботи та молодіжної політики, первинна профспілкова організація студентів та аспірантів проводять вивчення соціального стану здобувачів вищої освіти, сприяють наданню матеріальної допомоги аспірантам пільгових категорій, опікуються багатодітними аспірантами та сиротами, здійснюють контроль за організацією поселення в гуртожитки. Результати опитування свідчать, що аспіранти активно долучені до інформаційного простору ЗВО та отримують з нього всю необхідну інформацію.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

ЗВО сприяє створенню умов для реалізації права на освіту для осіб з особливими потребами, зокрема застосовуючи альтернативні форми навчання (індивідуальна форма навчання). Окрім того, серйозність намірів ЗВО щодо створення інклюзивних умов навчання демонструє наданий план-графік проведення робіт щодо забезпечення доступності до будівель (навчальних корпусів та гуртожитків) для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (орієнтований термін реалізації – 2020/2021 навчальний рік). Додатково ЗВО передбачив надання допомоги особам з обмеженою рухливістю черговими в корпусі. Наразі за цією ОНП особи з особливими освітніми потребами не навчаються.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних з дискримінацією та сексуальними домаганнями, прописані в "Положенні про політику попередження і боротьби із сексуальними домаганнями в Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка". Реалізацією політики й норм, що містяться у Положенні, займається Комісія з попередження і боротьби з дискримінацією та сексуальними домаганнями, яка не тільки проводить роз'яснювальну роботу, надає інформаційно-консультативну допомогу членам академічної спільноти, а й отримує й розглядає скарги щодо фактів дискримінації або сексуального домагання. Комісія складається з представників трудового колективу та здобувачів вищої освіти. Процедури розгляду скарг та вирішення конфліктних ситуацій зазначеного типу наперед визначені та формалізовані. Крім регулярного інформування здобувачів вищої освіти щодо ознак корупції, ЗВО реалізує певні заходи щодо запобігання та виявлення корупції, наприклад, забезпечує роботу уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції, яка здійснює свою діяльність відповідно до «Положення про уповноважену особу з питань запобігання та виявлення корупції Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка». Під час проведення семестрового контролю аспіранти можуть скористатися «Гарячою лінією» та повідомити про факт корупційних дій учасників освітнього процесу. За свідченнями усіх стейкхолдерів, на цій ОНП досі не виникало конфліктних ситуацій.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

ЗВО послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП, які регламентовані «Положенням про освітньо-наукову програму третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка» та «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка», що також підтверджують надані ЗВО документи.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

За результатами аналізу наданих документів та інтерв'ювання здобувачів вищої освіти та представників органів студентського самоврядування, профспілки студентів і аспірантів, ради молодих вчених, наукового товариства студентів і аспірантів було встановлено, що здобувачі вищої освіти загалом залучаються до процесу періодичного перегляду ОНП та інших процедур забезпечення її якості. Безпосередня участь аспірантів у перегляді ОНП відбувається у форматі усних консультацій з науковим керівником та гарантом ОНП, зустрічей аспірантів з адміністрацією ЗВО, участі в обговоренні ОНП під час засідань кафедри (що додатково підтверджено витягом з протоколу №3 від 03 березня 2020 року засідання кафедри української мови), включенням аспірантів до робочої групи з оновлення ОНП, а також у форматі анкетування щодо якості ОНП та окремих її компонентів. Аспіранти залучені до процесів перегляду освітніх програм та інших процедур забезпечення їхньої якості через виборних з-поміж аспірантів членів вченої ради ЗВО, голову Ради молодих вчених, який за посадою є членом вченої ради. Позиція аспірантів під час останнього перегляду ОНП була врахована, зокрема було збільшено кількість кредитів на

ОКП2 «Науково-педагогічна практика» з 3 до 6, а також суттєво розширено перелік дисциплін вільного вибору аспірантів.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Як зазначено у відомостях про самооцінювання, головним роботодавцем для аспірантів цієї ОНП є власне Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, оскільки більшість випускників працевлаштовується саме тут. Водночас під час інтерв'ювання роботодавців було виявлено, що випускники аспірантури за напрямком філології вже багато років працевлаштовуються в інших закладах освіти, зокрема в Дрогобицькому механіко-технологічному коледжі та Українській академії друкарства. Представники цих закладів освіти як потенційні роботодавці та партнери періодично беруть участь у перегляді ОНП, проте це відбувається у форматі обговорень ОНП та її компонентів, консультацій щодо потреб роботодавців, а також аналізу закордонного академічного досвіду. Слабкою стороною є відсутність наразі формалізованого процесу залучення роботодавців до періодичного перегляду ОНП та інших процедур забезпечення якості освіти.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Акредитація цієї ОНП є первинною, перший випуск здобувачів вищої освіти третього рівня за цією ОНП відбудеться у 2020 році. Водночас ЗВО практикує збирання та врахування інформації щодо траєкторій працевлаштування аспірантів-випускників за допомогою телефону та соціальних мереж. Відповідальним за цей напрям є відділ аспірантури, докторантури та наукової роботи.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

ЗВО забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОНП та освітній діяльності з її реалізації, що підтверджено врахуванням у нещодавно затвердженій редакції ОНП зауважень аспірантів щодо недостатньої кількості кредитів для науково-педагогічної практики та обмеженого переліку дисциплін на вибір. Одним з недоліків ОНП, які виявила система забезпечення якості освіти ЗВО, є відсутність силабусів навчальних дисциплін. Наразі ЗВО працює над його усуненням.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Акредитація ОНП «Філологія (Українська мова)» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти є первинною.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Аналіз відомостей, наданих документів, інтерв'ювання різноманітних фокус-груп свідчить про активне формування культури якості в академічній спільноті ЗВО. Це знаходить вияв в обізнаності всіх учасників освітнього процесу щодо політики і процедур забезпечення якості освіти, у відповідальному ставленні всіх представників академічної спільноти до проблем академічної доброчесності, студентоцентрованого навчання, дотримання принципів якості освіти тощо. Представники ЗВО, гарант, НПП усвідомлюють наявні недоліки ОНП та демонструють готовність їх усунути, а також системно й періодично оновлювати й модернізувати її зміст.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила і процедури, що регулюють права й обов'язки всіх учасників освітнього процесу, регламентовані «Статутом Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка», «Правилами внутрішнього розпорядку Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка», «Положенням про організацію освітнього процесу у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка», «Положенням про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка», «Кодексом академічної доброчесності Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка», «Положенням про вивчення вибірових дисциплін в аспірантурі та поза аспірантурою Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» тощо. Цілом

погоджуємося з експертною групою, що правила і процедури є доступними, чіткими, зрозумілими, їх дотримуються під час реалізації ОНП.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Проєкт нової редакції ОНП, затвердженої 30.06.2020 року, був не менше місяця до затвердження оприлюднений на офіційному вебсайті ЗВО для громадського обговорення та отримання зауважень і пропозицій стейкхолдерів (зокрема за допомогою електронної форми «Зауваження та пропозиції»).

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На офіційному вебсайті ЗВО оприлюднено точну й достовірну інформацію про зазначену ОНП в обсязі, достатньому для інформування стейкхолдерів та суспільства, що підтвердили аспіранти під час інтерв'ювання.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Варіативна частина ОНП дає можливість аспірантам вибирати ОК, що відповідають їхнім науковим інтересам. Ці ОК викладаються в другому та третьому семестрах, коли аспірант вже визначився з темою дослідження. Зміст обраних аспірантами вибіркового ОК відповідає темам їхніх досліджень. При цьому, як зауважує ЕГ, ОК «Лінгвокультурологія», який було обрано аспірантом, відсутній в ОНП. Загалом же зміст ОНП забезпечує підготовку здобувачів до дослідницької та викладацької діяльності в ЗВО, передбачає загальнонаукову, спеціальну, психолого-педагогічну та практичну підготовку.

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

Підтверджуємо відповідність наукової діяльності керівника та аспірантки (наразі на ОНП «Філологія (українська мова)» (2019) навчається одна аспірантка) і створення сприятливого середовища для майбутніх здобувачів вищої освіти в контексті надання дослідницьких пропозицій. Позитивною практикою є окреслення наукових напрямків дослідження безпосередньо в змісті ОНП, оскільки це дозволяє здобувачам вищої освіти ще на етапі вступу зорієнтуватися в науковій проблематиці і сформулювати перспективні дослідницькі пропозиції.

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

Організаційне й матеріальне забезпечення ЗВО в межах освітньо-наукової програми можливостей для проведення наукових досліджень полягає в наданні аспірантам повного доступу до фондів бібліотеки університету (словників, збірників авторефератів дисертацій, фахових наукових видань тощо) та міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science, комп'ютерних кабінетів, Австрійської бібліотеки при центрі Австрійської культури. Бібліотека ЗВО надає безкоштовні послуги з підбору літератури для аспірантів за певною темою, електронної доставки документів, проводить консультації, семінари, вебінари щодо можливостей публікацій у міжнародних наукометричних базах Scopus та Web of Science тощо. Апробація й висвітлення основних результатів наукових досліджень аспірантів здійснюється під час звітних наукових конференцій викладачів та студентів філологічного факультету; шляхом публікації статей у наукових виданнях ЗВО (журнал «Рідне слово в етнокультурному вимірі»; Людинознавчі студії: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»; Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка; Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія: Філологічні науки (мовознавство)).

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

ЗВО надає аспірантам безкоштовний доступ до міжнародних наукометричних баз Scopus, Web of Science та проводить семінари й вебінари щодо підготовки наукових статей до публікації у закордонних виданнях, індексованих наукометричними базами. У рамках міжнародної співпраці ЗВО аспіранти мають можливість брати участь у програмах академічної мобільності, зокрема в рамках програми Erasmus+ KA107 укладено угоду з Nicolaus Copernicus University in Toruń (Польща), відповідно до якої здобувачі вищої освіти третього рівня філологічного напрямку можуть скористатися можливістю академічної мобільності тривалістю 5 місяців. Відділ аспірантури, докторантури та наукової роботи регулярно інформує аспірантів щодо актуальних можливостей виступів на закордонних конференціях, публікацій у закордонних виданнях, участі в дослідницьких проєктах тощо.

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Розділи за авторством проф. Я. Яремка (наукового керівника С. Сеньків) опубліковані в колективних монографіях «Development trends of philological sciences» (Lviv; Toruń, Liha-Pres, 2019), «Development trends of modern linguistics in the epoch of globalization» (Lviv; Toruń, Liha-Pres, 2019), «Traditions and innovations in teaching philological disciplines» (Lviv; Toruń, Liha-Pres, 2019). Інформація про участь проф. Я. Яремка в дослідницьких проєктах відсутня. Проф. П. Мацьків (науковий керівник Т. Ботвин та М. Ліщоти – аспірантів ОНП 2016 р.) є керівником науково-дослідницького проєкту кафедри української мови ДДПУ «Український мовний простір: етнолінгвістичний та функціональний аспекти» (термін виконання – 2019–2023 рр.). Результати його роботи оприлюднені як розділи в тих самих монографіях.

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

ЗВО забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів - з 2018 р. працює із компаніями «Антиплагіат» (програма «Unicheck») та «Плагіат» (антиплагіатна система «StrikePlagiarism»), що дає змогу здійснювати перевірку робіт в стінах ун-ту і вчасно виявляти порушення.

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Рекомендуємо активніше залучати здобувачів освіти та зовнішніх роботодавців до планування й уточнення ПРН. 2. Уточнити ПРН відповідно до вимог 8 рівня Національної рамки кваліфікацій (у ред. від 02.07.2020) передусім через осмислення відмінності другого і третього рівнів вищої освіти.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Рекомендуємо вивірити логічну схему ОНП та порядок вивчення ОК, повністю забезпечити ОНП відповідними РПНД. 2. Переглянути завдання самостійної та індивідуальної роботи щодо співвідносності з науковими інтересами здобувачів освіти та забезпечення досягнення ПРН. 3. Уточнити план практичної підготовки здобувачів, узгодити обсяг робіт з реальним навантаженням здобувачів. 4. Розглянути можливість введення ОК або окремих тем у зміст чинних ОК, які забезпечуватимуть досягнення всіх ПРН (зокрема загальнофілологічної та літературознавчої методологічної підготовки здобувачів).

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Рекомендуємо розробити чітку процедуру визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та наукових установах, для здобувачів вищої освіти третього рівня. 2. Переглянути норму обсягу результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, які можуть бути визнані ЗВО.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Рекомендуємо активізувати діяльність аспірантів та викладачів ОНП щодо інтернаціоналізації освітньої діяльності. 2. Налагодити системний контроль за своєчасним виданням/редакцією робочих програм навчальних дисциплін підготовки докторів філософії.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Рекомендуємо переглянути форми організації самостійної роботи з урахуванням рівня вищої освіти та контингенту здобувачів. 2. Продумати більш прозору систему критеріїв поточного й підсумкового оцінювання, формалізовану конкретними видами робіт та ваговими коефіцієнтами із зазначенням останніх у робочих програмах чи силабусах. 3.

Продовжувати роботу над поширенням внутрішньої політики академічної доброчесності на всіх рівнях організації освітньої діяльності.

Критерій 6. Людські ресурси

Рекомендуємо продумати форми співпраці з зовнішніми роботодавцями, професіоналами-практиками, експертами галузі в контексті залучення їх до освітнього процесу.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Рекомендуємо вдосконалити методику опитування аспірантів, зокрема включати додаткові питання щодо задоволеності аспірантів рівнем безпеки освітнього середовища для врахування їхніх думок під час організації освітнього середовища тощо. 2. Створити окрему службу психологічної допомоги для забезпечення психологічного здоров'я здобувачів. 3. Розглянути можливість функціонування гарячої лінії не лише під час сесії, а впродовж усього навчального року; розробити та запровадити формалізовані процедури вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних з корупцією.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Рекомендуємо формалізувати процес регулярного залучення роботодавців та випускників до періодичного перегляду ОНП та інших процедур забезпечення якості освіти (наприклад, створити Раду роботодавців ОНП). 2. Продовжити роботу над усуненням недоліків в ОНП, виявлених внутрішньою системою забезпечення якості освіти ЗВО. 3. Активно популяризувати культуру якості освіти серед усіх членів академічної спільноти, зокрема шляхом проведення тематичних заходів, презентацій, публічних обговорень, круглих столів тощо. 4. Збалансувати розподіл обов'язків і повноважень щодо здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти між відділом аспірантури, докторантури та наукової роботи та іншими структурними підрозділами, наприклад, Центром моніторингу якості освіти, Навчально-методичним відділом тощо.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Рекомендовано покращити механізм отримання пропозицій від стейкхолдерів щодо удосконалення цієї ОНП, наприклад, зазначивши офіційну (електронну) адресу, на яку всі охочі могли би надсилати свої зауваження й пропозиції. 2. Звертаємо увагу на необхідність оприлюднення на офіційному вебсайті ЗВО таблиці з пропозиціями й зауваженнями стейкхолдерів протягом 1 тижня після закінчення громадського обговорення проекту ОНП.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рекомендуємо підвищити активність здобувачів у користуванні інституційними сервісами, пов'язаними з академічною мобільністю та публікацією наукових досягнень.

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ЛИМАН ІГОР ІГОРЕВИЧ